

ภาพรวมและทิศทางการบริหารงานก่อสร้างในมหาวิทยาลัยของรัฐ

รวบรวมและเรียบเรียงโดย

อาจารย์ณัฐนันท์ รัตนไชย

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มูลนิธิเพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

อนุกรรมการบริหารงานก่อสร้าง วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (วสท.)

Q&A

- ทำไมต้องมีการบริหารงานก่อสร้าง

- โครงการสามารถก่อสร้างให้แล้วเสร็จได้ตามกำหนดเวลา อยู่ภายใต้งบประมาณที่ตั้งไว้ มีคุณภาพงานดี มีความปลอดภัย ได้หรือไม่ และอย่างไร

- สิ่งสำคัญใดที่ต้องบริหาร

- ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด (คน เงิน วัสดุ และเครื่องจักร)
- เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง เช่น BIM: 3D, 4D, 5D, 6D
- ความเสี่ยง (มาตรการหลีกเลี่ยง ลด ถ่ายโอน และยอมรับ)
- ความปลอดภัย (Safety First VS ปลอดภัยไว้ก่อน)

Award ?

การบริหารงานก่อสร้าง

Construction Management (CM)

การบริหารงานก่อสร้าง

- การวางแผนงาน (Planning) WBS

- แผนงานที่ใช้ควบคุมและติดตามการก่อสร้าง เช่น Bar Chart, CPM

- การกำหนดระยะเวลางาน (Scheduling)

- ระยะเวลาและทรัพยากรที่ใช้ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมของโครงการ

- การควบคุมและติดตามงาน (Controlling and Monitoring) Plan V.S. Actual

- การกำกับและควบคุมงานก่อสร้างให้เป็นไปตามแผนงาน แบบรูป รายการก่อสร้าง ความปลอดภัย และข้อกำหนดอื่น ๆ ตลอดจนติดตามประเมินผล

- การกำหนดงบประมาณ (Budgeting) BOQ

- ต้องทราบว่าการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนมีค่าใช้จ่ายเท่าไร เช่น ค่าวัสดุ ค่าแรงงาน ค่าดำเนินงาน ค่าเครื่องมือ เครื่องจักรกล ค่าภาษี ค่าประกันภัย ค่าอำนวยความสะดวก เป็นต้น

การบริหารงานก่อสร้าง (ต่อ)

- การบัญชี (Accounting)

- การแสดงรายรับและรายจ่ายของโครงการ ทำให้ทราบสถานะทางการเงินในแต่ละช่วงเวลา และเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

- การจัดองค์กร (Organization)

- เป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของหน่วยงานในโครงการ

- การประสานงาน (Coordinating)

- การประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ ในโครงการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้งานราบรื่น ลดความขัดแย้งและข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นได้

- การจัดการเอกสาร (Documentation)

- การจัดการเอกสารของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ (ทั้งภายในและภายนอก)

การบริหารงานก่อสร้าง (ต่อ)

- การรายงาน (Reporting) Memo

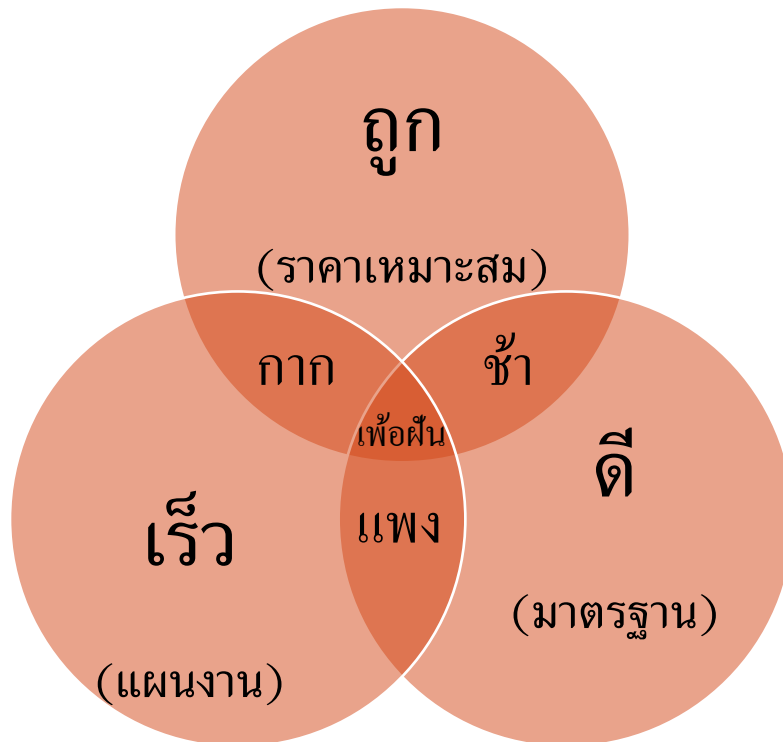
- เป็นรายงานความก้าวหน้าของงานก่อสร้าง ประกอบด้วย แผนงาน ค่าใช้จ่าย ปัญหาอุปสรรค (รายวัน สัปดาห์ หรือเดือน)

- การตัดสินใจ (Decision Making)

- การตัดสินใจในการเลือกวิธีการดำเนินงาน วิธีแก้ไขปัญหาอุปสรรคและข้อขัดแย้งโต้แย้งที่เกิดขึ้นในโครงการ อย่างรอบคอบ มีหลักการและเหตุผล และมีความเสมอภาคกัน

เป้าหมายสำคัญที่ต้องการ VS ความเป็นจริง

“ถูก เร็ว ดี”

Normal

การป้องกันโรคโควิด-19 ในสถานที่ก่อสร้าง

คำแนะนำสำหรับนายจ้างหรือผู้รับผิดชอบ

1. จัดเตรียมอุปกรณ์ตามจำเป็นไว้ใช้กับ ส่วนกับศูนย์บริการสาธารณสุขในพื้นที่
2. จัดเตรียมชุดล้างมือด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์
3. ตรวจคัดกรองสุขภาพของผู้อยู่ปฏิบัติงานทุกวัน
 - ทำหน้าที่ด้วย เช่น มีไข้สูงว่า 37.5 องศาเซลเซียส มีอาการไอ จาม น้ำมูก หรือมีผื่นผื่นแดง
 - หากพบผู้ติดเชื้อ COVID-19 ให้รีบแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - ศูนย์บริการสาธารณสุขในพื้นที่
4. คัดกรองสุขภาพของผู้อยู่ปฏิบัติงานก่อนเข้าทำงานหรือออกงาน
5. นายจ้างต้องจัดหาพื้นที่สำหรับใช้ทำงานแยกกันหรือมีระบบอาหาร
6. ดูแลทำความสะอาดสถานที่ทำงาน ฝึกซ้อม ฝึกซ้อม ฝึกซ้อม
7. จัดให้มีการฝึกอบรมหรือให้ความรู้แก่พนักงานเกี่ยวกับ COVID-19
8. ควบคุมการเข้าทำงานของพนักงานและผู้ปฏิบัติงาน โดยเน้นผู้ปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง
9. จัดเตรียมสิ่งของจำเป็นไว้ใช้เมื่อเกิดกรณีฉุกเฉินหรือเหตุฉุกเฉิน

คำแนะนำสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

1. สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา
2. ล้างมือบ่อยๆด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์เป็นประจำ
3. สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา ให้คนอื่นเว้นระยะห่าง
4. ไม่สัมผัสส่วนอื่นของผู้อื่น
5. ควบคุมการเข้าทำงาน ไม่รับประทานอาหารร่วมกับคนอื่นในที่สาธารณะ
6. หากมีอาการไอ จาม น้ำมูก ให้สวมหน้ากาก และรีบแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ติดต่อ: 0-20-000-0000

เว็บไซต์: www.chulalongkornhospital.go.th

ประเภทของการให้บริการวิชาชีพการบริหารงานก่อสร้าง

1. การตรวจงานก่อสร้าง (Inspection) ผู้รับเหมารายเดียว มีหน้าที่อยู่ในช่วงหลังประกวดราคา และใช้ในหน่วยงานของรัฐ
2. การควบคุมงานก่อสร้าง (Supervisor) ผู้รับเหมามากกว่าหนึ่งราย มีหน้าที่อยู่ในช่วงหลังประกวดราคา และใช้ในงานของภาคเอกชน
3. การจัดการงานก่อสร้าง (Construction Management)
 - เจ้าของโครงการขาดบุคลากรที่มีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการบริหารงานก่อสร้าง มีหน้าที่ตั้งแต่ช่วงก่อนออกแบบ
 - ประเภทการให้บริการพิเศษ คือ
 - การสำรวจปริมาณงานและราคา (Quantity Surveyor)
 - การบริหารโครงการ (Project Management) ส่วนใหญ่เจ้าของโครงการจะไม่มีองค์ความรู้ในการดำเนินโครงการก่อสร้าง ซึ่งรวมถึงด้านการตลาด การขาย การติดต่อแหล่งเงินทุน และการติดต่อหน่วยงานของรัฐ

หมายเหตุ อ้างอิงจาก คู่มือการแสดงขอบเขตและหน้าที่การให้บริการวิชาชีพการบริหารงานก่อสร้าง ว.ส.ท. (2540)

Work Breakdown Structure (WBS)

- Method by which a project is divided into tasks and subtasks.

Level

1 Program

2 Project

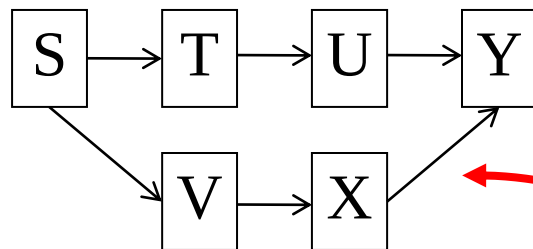
3 Task

4 Subtask

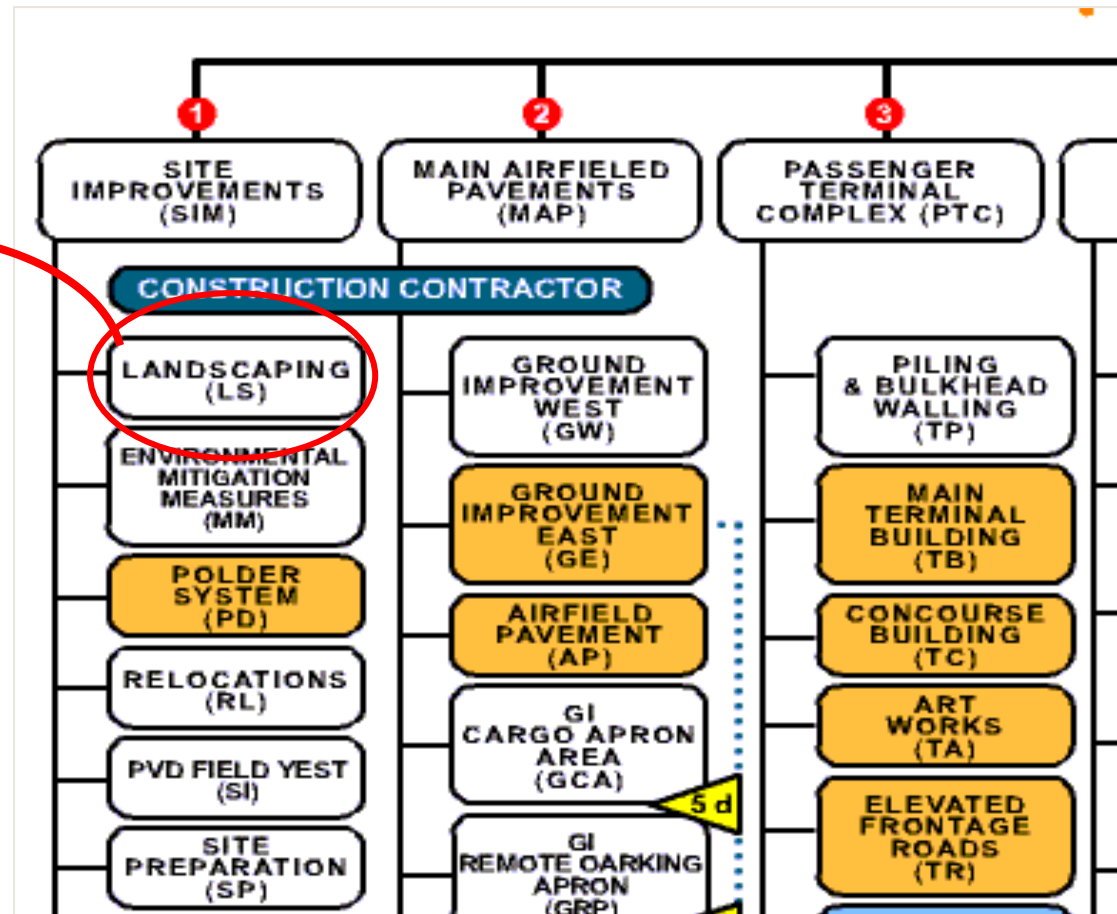
5 Work Package

WBS สานามบินสุวรรณภูมิ (Cont.)

S -ถมพื้น
 T - ขุดร่องน้ำ
 U - ฟุ้งท่อ
 V - ระบายมตะอຍ
 X - ครอบคถนน
 Y - ติดเส้นทางเดินรถ

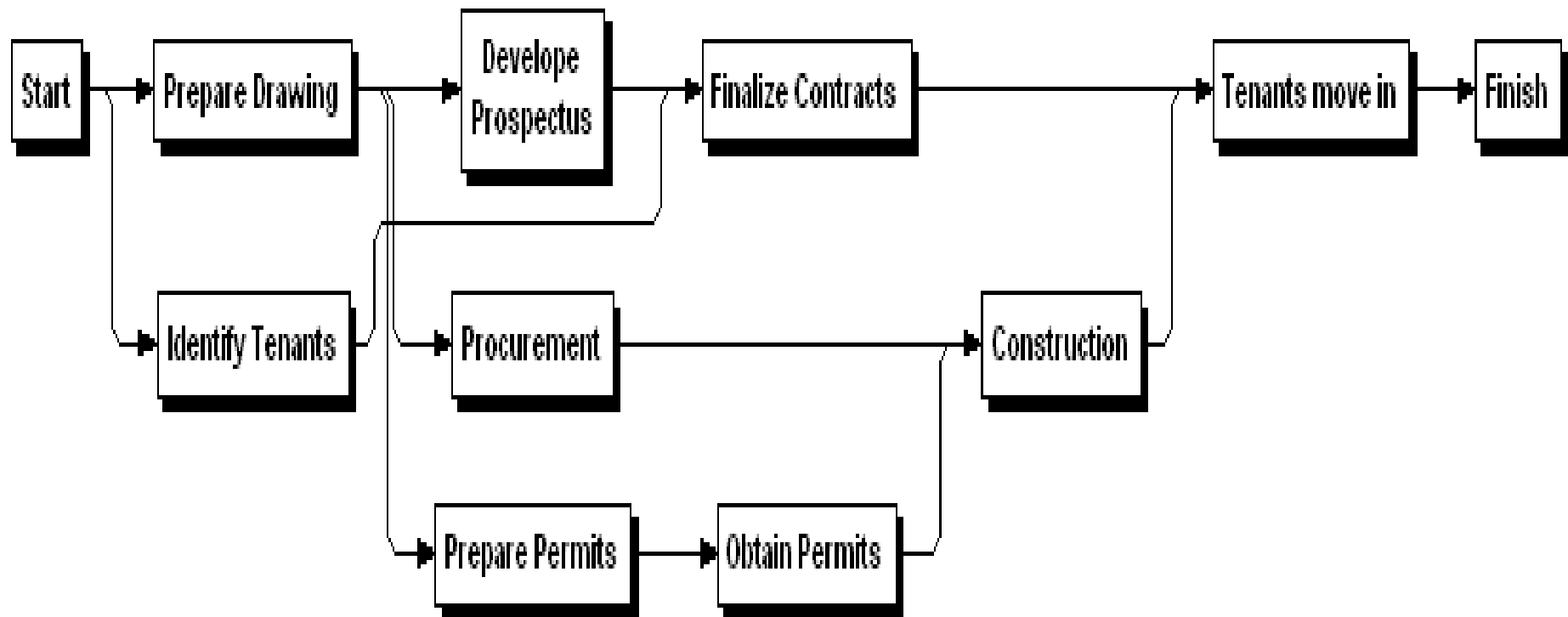
Steps to creating a CPM

Information for the project completion

ID	Task Name	Duration (Weeks)	Predecessor
1	Prepare Drawings	5	-
2	Identify Tenants	6	-
3	Develop Prospectus	4	1
4	Procurement	3	1
5	Prepare Permits	1	1
6	Obtain Permits	4	5
7	Construction	14	4,6
8	Finalize Contracts	12	2,3
9	Tenants move in	2	7,8

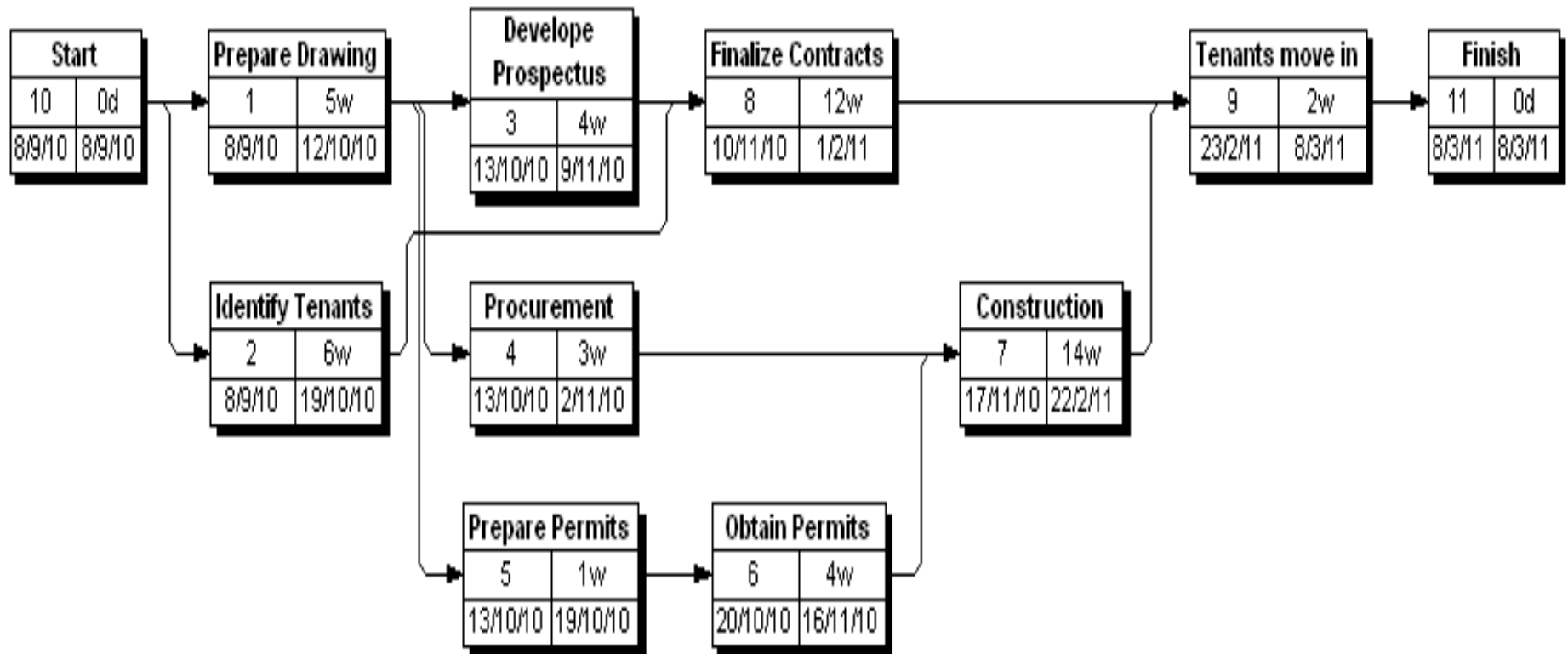
Steps to creating a CPM (Cont.)

Graphical Network

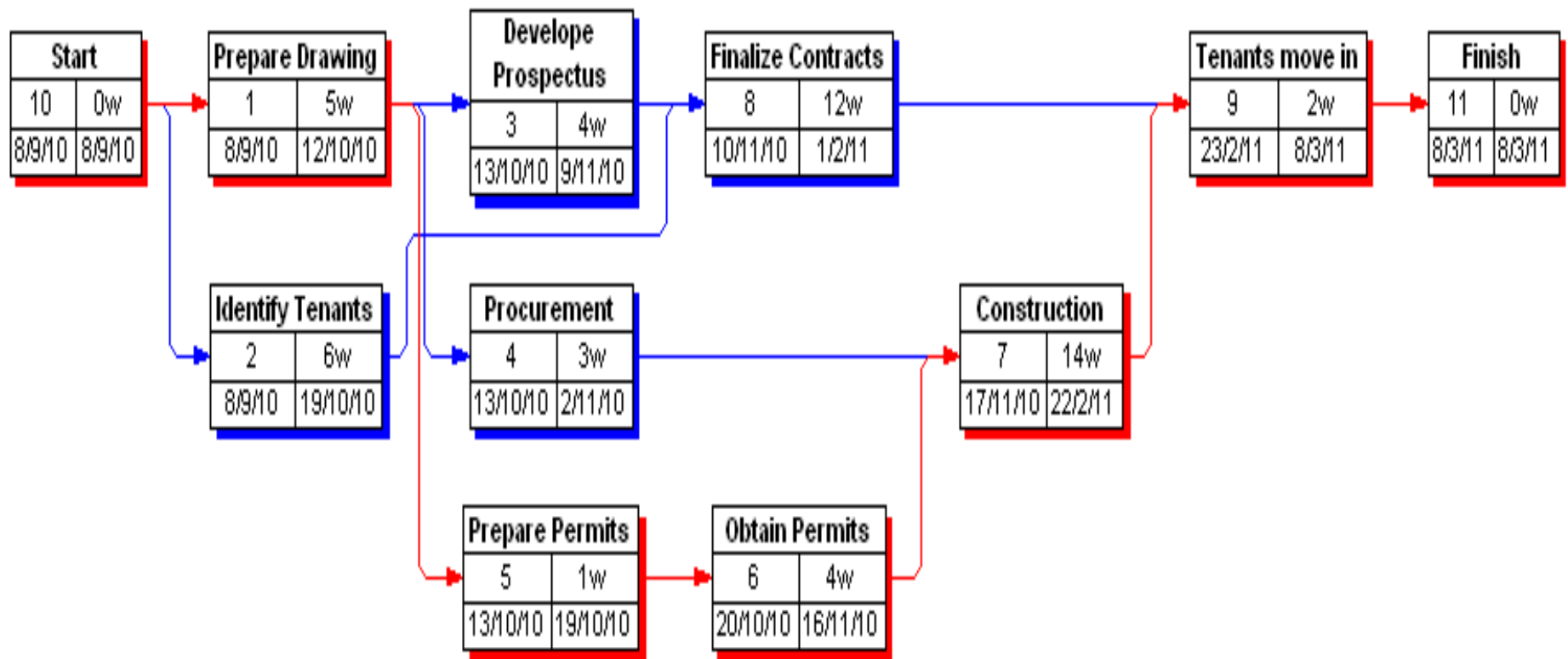
Steps to creating a CPM (Cont.)

Network Diagram 1

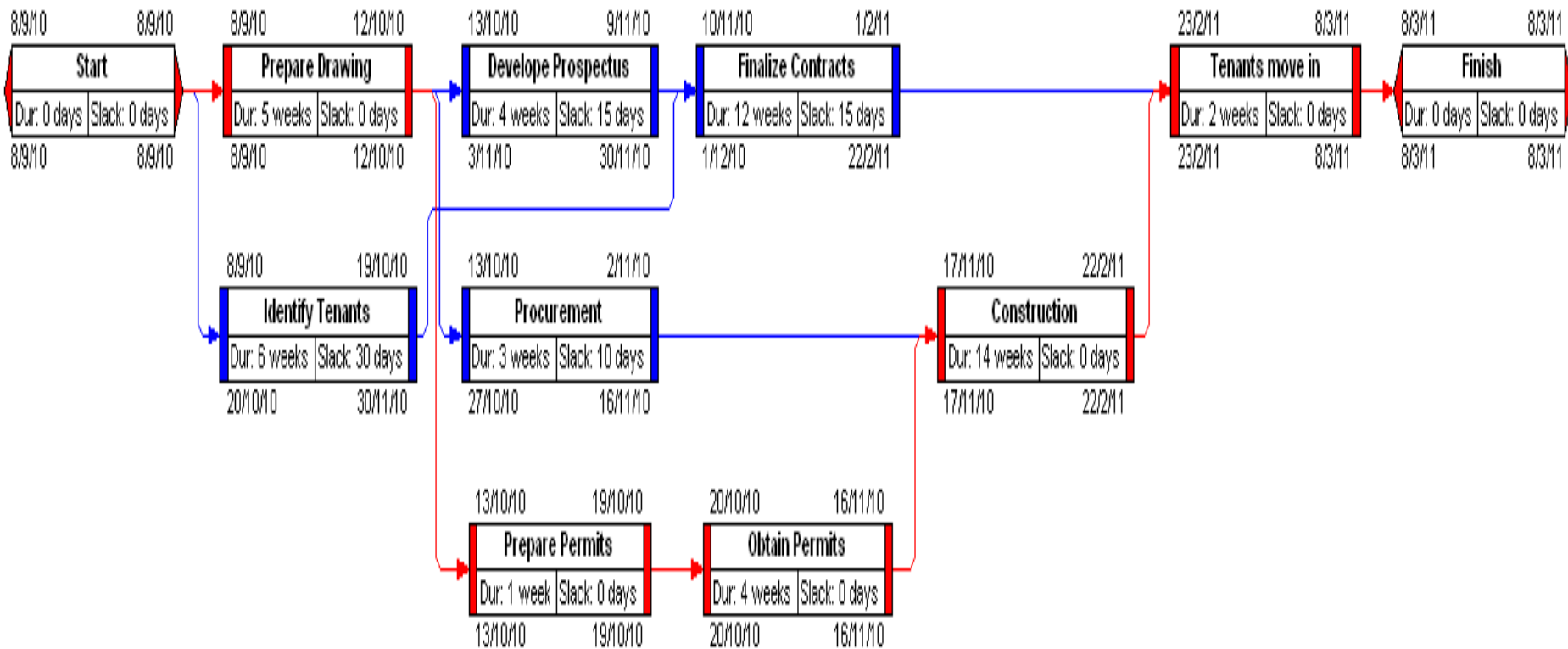
Steps to creating a CPM (Cont.)

Network Diagram 2 (Critical Path)

Steps to creating a CPM (Cont.)

Network Diagram for all ES, EF, LS, LF and Slack

ก่อสร้างอย่างไรไม่ต้องไปขึ้นศาล

1. ศึกษาเอกสารสำคัญ

1.1 สัญญาก่อสร้าง, TOR, ...

1.2 เงื่อนไขพิเศษ

1.3 แบบก่อสร้างและรายการประกอบแบบ

2. รู้จักฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง : ในและนอกหน่วยงานก่อสร้าง

Owner, Designer, Contractor, Consultant, CM, Supplier and Other

3. รู้จักสถานที่หรือท้องถิ่น : คนและสภาพท้องถิ่น

4. บันทึกต่างๆ ที่มีลายมือชื่อของผู้เกี่ยวข้อง และจัดเก็บให้เรียบร้อย

กรณีตัวอย่าง

ความรับผิดชอบของผู้ควบคุมงาน

→ การไม่ตรวจสอบ Slump ของคอนกรีตพื้นซึ่งใส่สารหน่วงเวลาการเซ็ทตัว ทำให้คอนกรีตไม่เซ็ทตัวและมีกำลังที่ 28 วัน ต่ำกว่า 350 ksc ที่กำหนดไว้

⇒ Owner มีสิทธิเรียกชดใช้ความเสียหาย “ไล่เบี้ย” (ปปพ. มาตรา 426)

คุณภาพของงานก่อสร้าง (Spec. : เชิงปริมาณ V.S. เชิงคุณภาพ)

→ Spec. กำหนดให้พื้นปูกระเบื้องจะต้อง “เรียบ” และ “ได้ระดับ”

⇒ ต้องอ้างอิงมาตรฐาน ถ้าไม่มีก็ต้องตกลงกันเป็นลายลักษณ์อักษร

กรณีตัวอย่าง (ต่อ)

คุณภาพของงานก่อสร้าง (Spec. : เชิงปริมาณ V.S. เชิงคุณภาพ)

→ การขอเทียบเท่า เพื่อความรวดเร็วทันเวลา

⇒ ผู้ควบคุมงานไม่มีอำนาจอนุมัติ ต้องให้วิศวกรหรือสถาปนิกผู้ออกแบบอนุมัติ

ความปลอดภัย

→ ตามกฎหมาย (กฎกระทรวงฯ) และข้อสัญญา

⇒ การละเว้นละเลยในการอำนวยความสะดวกในเขตรับผิดชอบถือเป็นข้อบกพร่องร้ายแรง (การะับผิดทั้งทางแพ่งและอาญา)

กรณีตัวอย่าง (ต่อ)

การจ่ายเงิน

- การกระทำซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียกร้องขอเงินเพิ่มโดยไม่ได้ตั้งใจ
- ⇒ ผู้ควบคุมงานสั่งให้ทำค้ำยันให้แข็งแรงเพิ่มกว่าเดิม ทั้งที่ของเดิมมีความแข็งแรงเพียงพอ ถูกต้องตาม Spec. ซึ่งจะกลายเป็นงานเพิ่มและเจ้าของงานต้องเสียเงินเพิ่ม

การวัดเนื้องาน (มี / ไม่มี มาตรฐานการวัดเนื้องาน)

- งานทาสี Truss หากไม่มีการกำหนดวิธีการวัด อาจจะเป็นเส้นรอบรูปคูณความยาว, Gross Area หรือต่อช่วงความยาว
- ⇒ ต้องพิจารณาว่างานทาสีครอบคลุมเพียงใด เช่น การเบิกค่าขัดสีเก่า, คำนั่งร้าน

กรณีตัวอย่าง (ต่อ)

ระยะเวลาการก่อสร้าง

- ปัญหาที่มักพบเสมอ คือ การขอต่อระยะเวลาและอาจจะรวมงานเพิ่ม
- ⇒ ผู้ควบคุมงานต้องทำการบันทึกเสมอ สำหรับเป็นหลักฐานกรณี Unforeseen ซึ่งต้องพิสูจน์กันจากบันทึกที่มีความสมบูรณ์และสามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้

การบอกเลิกสัญญา

- การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของวิศวกรเป็นอาชญา การกระทำที่เสี่ยงอันตรายหรือความล่าช้าในการทำงานอย่างมาก
- ⇒ ผู้ควบคุมงานต้องจัดเก็บเอกสารจริง (Hard Copy) สำหรับการพิสูจน์คดีในชั้นศาล ซึ่งต้องการ “ลายมือชื่อของผู้ที่ต้องรับผิดชอบ” เป็นสำคัญ

ข้อคิดทางการบริหาร

- ทำไมทัพเรือของโจโฉจึงแตกได้ ?
- ศิลปะในการใช้คนจากสามก๊ก ?
- ฮิตเลอร์ได้แบ่งคนออกเป็นกี่ประเภท ?

การจัดทำงบประมาณและกำหนดราดากลางงานก่อสร้างเบื้องต้น

รวบรวมและเรียบเรียงโดย

อาจารย์ณัฐนันท์ รัตนไชย

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มูลนิธิเพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

อนุกรรมการบริหารงานก่อสร้าง วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (วสท.)

การจัดทำงบประมาณงานก่อสร้าง

การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการต้องพิจารณา ดังนี้

- ❑ ความต้องการทั่วไป
- ❑ รายจ่ายของโครงการ เช่น ค่าออกแบบ ค่าก่อสร้าง ค่าดำเนินการ และ **ค่าบำรุงรักษา** เป็นต้น
- ❑ รายรับของโครงการ
- ❑ แหล่งเงินทุนของโครงการ คือ **เงินงบประมาณ** เงินรายได้ หรือเงินส่วนตัว
- ❑ ความเสี่ยงของโครงการ

การจัดทำงบประมาณงานก่อสร้าง (ต่อ)

- การปฏิบัติงานด้านงบประมาณจำเป็นต้องใช้ความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณ โดยเฉพาะการจัดทำ **แผนงบลงทุน** และวิเคราะห์ **งบประมาณรายจ่ายของมหาวิทยาลัย**
 - เริ่มตั้งแต่กระบวนการวางแผนงบประมาณ กรอบวงเงินเบื้องต้น (Pre Ceiling) แผน งบลงทุนเบื้องต้นและรายจ่ายประจำขั้นต่ำ (Fix Cost) **การจัดทำค่าของงบประมาณ** การวางแผนการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ **ระบบแผนงบประมาณ** จนกระทั่ง นำไปสู่กระบวนการจัดสรรงบประมาณ
 - รวมถึงการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน โดย **การบันทึกข้อมูล** รายการ งบประมาณเงินอุดหนุนจากรัฐผ่าน **ระบบสารสนเทศ** ด้านการงบประมาณของสำนัก งบประมาณ ซึ่งผู้ปฏิบัติต้องมีความเข้าใจในโครงสร้างงบประมาณตาม **ยุทธศาสตร์** รวมทั้งการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กระทรวงกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ

การจัดทำงบประมาณงานก่อสร้าง (ต่อ)

การบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ในระบบสารสนเทศด้านการงบประมาณของสำนักงานงบประมาณ เพื่อนำส่งข้อมูลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณผ่านระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ (ระบบ GFMIS) ประกอบด้วย 3 ระบบ คือ

- 1) ระบบการจัดทำงบประมาณ e-budgeting
- 2) ระบบฐานข้อมูลแผน/ผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ (BB Evmis)
- 3) ระบบแผนที่การจัดการงบประมาณ e-BGIS

การจัดทำงบประมาณงานก่อสร้าง (ต่อ)

อ้างอิง

1. พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 (มาตรา 4 มาตรา 40 และมาตรา 41)
2. สำนักงบประมาณ, “หลักเกณฑ์การก่อหนี้ผูกพันข้ามปี ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2552 แจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ ว 31 ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2562”
3. สำนักงบประมาณ หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณ จาก http://www.mua.go.th/users/budget/doc/MESRI64_Rules.pdf
4. สำนักงบประมาณ คู่มือการจัดทำและวิเคราะห์แผนความต้องการงบลงทุนเบื้องต้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ฉบับส่วนราชการ จาก http://www.mua.go.th/users/budget/b59_investments.html
5. สำนักงบประมาณ คู่มือการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จาก <http://www.bb.go.th/>
6. สำนักงบประมาณ สรุปขั้นตอนการบันทึกข้อมูลการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีในระบบ e-budgeting จาก <http://www.bb.go.th/>

การจัดทำงบประมาณงานก่อสร้าง (ต่อ)

ปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดทำและวิเคราะห์แผนความต้องการงบประมาณเบื้องต้น ดังนี้

- 1) ไม่มีการวิเคราะห์แผนการลงทุนที่คุ้มค่า
- 2) มหาวิทยาลัยจัดทำ**คำขอของลงทุน**เป็นจำนวนมากในช่วงเวลากระชั้นชิด ทำให้ขาดการทบทวนและปรับลดงบประมาณที่ไม่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลอย่างจริงจัง ทำให้มี**คำขอเกินกรอบวงเงินลงทุน**เป็นจำนวนมาก
- 3) การเสนอ**คำขอของลงทุน** โดยเฉพาะรายการครุภัณฑ์และรายการสิ่งก่อสร้างจะขึ้นกับความจำเป็นตามนโยบายและเศรษฐกิจในช่วงนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **รายการสิ่งก่อสร้าง** รายการที่ได้รับความสนใจมากเป็นพิเศษ จะมีการพิจารณาอย่างเข้มงวด เนื่องจากเป็นรายจ่ายที่ต้องลงทุนสูง บางรายการต้องมีการดำเนินการข้ามปีทำให้ต้องมีการผูกพันงบประมาณ การพิจารณาต้องลงรายละเอียดเรื่อง**แบบแปลนอาคารและแบบรูปรายการ** เพื่อ**ประเมินราคาก่อสร้าง**ที่เหมาะสมอย่างแท้จริง

การจัดทำงบประมาณงานก่อสร้าง (ต่อ)

ปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดทำและวิเคราะห์แผนความต้องการงบประมาณเบื้องต้น ดังนี้

4) มีบางส่วนงาน/หน่วยงานที่ยังไม่ให้ความสำคัญ ในการประชุมรับฟังคำชี้แจงการจัดทำ**แผนความต้องการงบประมาณ**และการจัดทำ**คำของบประมาณ**รายจ่ายประจำปีงบประมาณ โดยมีการ**ส่งข้อมูลล่าช้า** ส่งผลให้กระบวนการอื่นล่าช้าไปด้วย

5) มีบางส่วนงาน/หน่วยงาน จัดส่ง**แผนความต้องการงบประมาณ**ที่ไม่มีการทบทวนรายการและทบทวนงบประมาณ ส่งผลให้การจัดทำและวิเคราะห์แผนความต้องการงบประมาณเบื้องต้นของมหาวิทยาลัยที่ใช้เป็นข้อมูลเสนอขอตั้ง**กรอบงบประมาณรายจ่าย งบลงทุน** มีวงเงินงบรายจ่ายลงทุนที่สูงมาก ทำให้การวิเคราะห์ตั้งงบประมาณรายจ่ายมีแนวโน้มและสัดส่วนการเสนอขอตั้งงบลงทุนมากเกินไปเกินกรอบเงินที่กำหนดและเกินความจำเป็น

การจัดทำงบประมาณงานก่อสร้าง (ต่อ)

แนวทางการแก้ไขและพัฒนา ดังนี้

- 1) ควรมี **คู่มือการปฏิบัติงาน** จัดทำและวิเคราะห์แผนความต้องการงบลงทุนเบื้องต้น
- 2) หน่วยงาน/ส่วนงานที่ต้องการเสนอรายการงบลงทุนสิ่งก่อสร้างผูกพันใหม่ที่มีวงเงินงบประมาณสูง ควรดำเนินการ **การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ** การเสนอโครงการใหม่และวิเคราะห์เบื้องต้น (Conceptual Phase)
- 3) ส่วนงาน/หน่วยงานควรพิจารณาให้ความสำคัญกับการจัดทำ **แผนงบลงทุนและรายละเอียดในการเสนอของบประมาณ** ของแต่ละหน่วยงานให้รอบคอบและเป็นไปตามราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณและความจำเป็นอย่างแท้จริง
- 4) ควรมีการจัดทำ **แผนความต้องการงบลงทุนระยะยาว** โดยมีการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแต่ละรายการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตาม **ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย**
- 5) กำหนดมาตรการในการ **เตรียมความพร้อม** และนโยบายในการควบคุมกำกับดูแล ติดตาม เร่งรัด การดำเนินงาน รวมถึงการจัดทำแบบรูปรายการ การกำหนด คุณลักษณะครุภัณฑ์ให้ชัดเจนและมีความพร้อมก่อนเสนอของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

แนวทางและวิธีปฏิบัติ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง

งานก่อสร้างที่ต้องคำนวณราคากลางตามหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง หมายถึง งานก่อสร้าง และรวมถึง งานรื้อถอน งานปรับปรุง งานต่อเติม งานซ่อมแซม

- ต้องมีแบบรูปรายการงานก่อสร้างและจำเป็นต้องมีการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานตลอดระยะเวลาดำเนินการด้วย
- ให้นำค่างานต้นทุนรวมทั้งโครงการงานก่อสร้างไปคำนวณหรือเทียบหาค่า Factor F จากตาราง Factor F ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาคำนวณกับค่างานต้นทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

อ้างอิง แนวทาง วิธีปฏิบัติ และรายละเอียดประกอบการถอดแบบคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง, กรมบัญชีกลาง, ตุลาคม ๒๕๖๐

หลักเกณฑ์การใช้ตาราง Factor F

การใช้ตาราง Factor F ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์การใช้ตาราง Factor F ดังต่อไปนี้

1. การใช้ตาราง Factor F แต่ละตาราง ต้องเป็นไปตามข้อกำหนด ดังนี้

1.1 ตาราง Factor F งานก่อสร้างอาคาร กำหนดให้ใช้กับรายการงานก่อสร้างที่อยู่ในกลุ่มของงานก่อสร้างอาคาร ตามความหมายและขอบเขตของงานก่อสร้างที่อยู่ในกลุ่มงานก่อสร้างอาคาร

1.2 ตาราง Factor F งานก่อสร้างทาง กำหนดให้ใช้กับรายการงานก่อสร้างที่อยู่ในกลุ่มของงานก่อสร้างทาง ตามความหมายและขอบเขตของงานก่อสร้างที่อยู่ในกลุ่มงานก่อสร้างทาง

1.3 ตาราง Factor F งานก่อสร้างสะพานและท่อเหลี่ยม กำหนดให้ใช้กับรายการงานก่อสร้างที่อยู่ในกลุ่มของงานก่อสร้างสะพานและท่อเหลี่ยม ตามความหมายและขอบเขตของงานก่อสร้างที่อยู่ในกลุ่มงานก่อสร้างสะพานและท่อเหลี่ยม หรือรายการงานก่อสร้างที่อยู่ในกลุ่มงานก่อสร้างชลประทาน ตามความหมายและขอบเขตของงานก่อสร้างที่อยู่ในกลุ่มงานก่อสร้างชลประทาน สำหรับรายการงานก่อสร้างที่มีข้อกำหนดให้ใช้ค่า Factor F จากตาราง Factor F งานก่อสร้างสะพานและท่อเหลี่ยม

1.4 ตาราง Factor F งานก่อสร้างชลประทาน กำหนดให้ใช้กับรายการงานก่อสร้างที่อยู่ในกลุ่มของงานก่อสร้างชลประทาน ตามความหมายและขอบเขตของงานก่อสร้างที่อยู่ในกลุ่มงานก่อสร้างชลประทาน สำหรับรายการงานก่อสร้างที่มีข้อกำหนดให้ใช้ค่า Factor F จากตาราง Factor F งานก่อสร้างชลประทาน

2. กรณีคำนวณต้นทุนอยู่ระหว่างช่วงของค่างานต้นทุนที่กำหนด ให้เทียบอัตราส่วนเพื่อหาค่า Factor F หรือใช้สูตรดังต่อไปนี้ เพื่อคำนวณหาค่า Factor F

$$\text{ค่า Factor F ของค่างานต้นทุน A} = D - \{(D-E) \times (A-B) / (C-B)\}$$

โดย ค่างานต้นทุน A หมายถึง ค่างานต้นทุนที่ต้องการหาค่า Factor F

B หมายถึง ค่างานต้นทุนขั้นต่ำของช่วงค่างานต้นทุน ที่ค่างานต้นทุนที่ต้องการหาค่า Factor F (ค่างานต้นทุน A) อยู่

C หมายถึง ค่างานต้นทุนขั้นสูงของช่วงค่างานต้นทุน ที่ค่างานต้นทุนที่ต้องการหาค่า Factor F (ค่างานต้นทุน A) อยู่

D หมายถึง ค่า Factor F ของค่างานต้นทุนขั้นต่ำของช่วงค่างานต้นทุน ที่ค่างานต้นทุนที่ต้องการหาค่า Factor F (ค่างานต้นทุน A) อยู่

E หมายถึง ค่า Factor F ของค่างานต้นทุนขั้นสูงของช่วงค่างานต้นทุน ที่ค่างานต้นทุนที่ต้องการหาค่า Factor F (ค่างานต้นทุน A) อยู่

3. โครงการ/งานก่อสร้างที่จัดจ้างก่อสร้างเป็นสัญญาเดียว ให้รวมค่างานต้นทุนทั้งโครงการ/งานก่อสร้าง เพื่อเทียบหาค่า Factor F จากตาราง Factor F ที่เกี่ยวข้อง

4. ตาราง Factor F งานก่อสร้างอาคาร และตาราง Factor F งานก่อสร้างสะพานและท่อเหลี่ยม ไม่มีการคิดคำนวณค่า Factor F กรณีฝนตกชุก

เทียบบัญญัติไตรยางค์

ตาราง Factor F งานก่อสร้างอาคาร

เงินล่วงหน้าจ่าย	0 %	ดอกเบี้ยเงินกู้	6%
เงินประกันผลงานหัก	0 %	ค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT)	7%

ค่างาน (ทุน) ล้านบาท	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานก่อสร้าง (%)				รวมในรูป Factor	ภาษี มูลค่าเพิ่ม (VAT)	Factor F
	ค่า อำนวยความสะดวก	ค่า ดอกเบี้ย	ค่า กำไร	รวม ค่าใช้จ่าย			
≤ 0.5	15.6878	1.0000	5.5000	22.1878	1.2219	1.0700	1.3074
1	15.4672	1.0000	5.5000	21.9672	1.2197	1.0700	1.3050
2	15.3236	1.0000	5.5000	21.8236	1.2182	1.0700	1.3035
5	15.0257	1.0000	5.5000	21.5257	1.2153	1.0700	1.3003
10	14.9669	1.0000	5.0000	20.9669	1.2097	1.0700	1.2943
15	11.7015	1.0000	5.0000	17.7015	1.1770	1.0700	1.2594
20	10.9900	1.0000	5.0000	16.9900	1.1699	1.0700	1.2518
25	8.9691	1.0000	4.5000	14.4691	1.1447	1.0700	1.2248
30	8.1867	1.0000	4.5000	13.6867	1.1369	1.0700	1.2164
40	8.1502	1.0000	4.5000	13.6502	1.1365	1.0700	1.2161
50	8.1389	1.0000	4.5000	13.6389	1.1364	1.0700	1.2159
60	7.7222	1.0000	4.0000	12.7222	1.1272	1.0700	1.2061
70	7.6191	1.0000	4.0000	12.6191	1.1262	1.0700	1.2050
80	7.6191	1.0000	4.0000	12.6191	1.1262	1.0700	1.2050
90	7.6108	1.0000	4.0000	12.6108	1.1261	1.0700	1.2049
100	7.6108	1.0000	4.0000	12.6108	1.1261	1.0700	1.2049
150	7.3615	1.0000	4.0000	12.3615	1.1236	1.0700	1.2023
200	7.3632	1.0000	4.0000	12.3632	1.1236	1.0700	1.2023
250	7.2751	1.0000	4.0000	12.2751	1.1228	1.0700	1.2013
300	7.1959	1.0000	3.5000	11.6959	1.1170	1.0700	1.1951
350	6.3974	1.0000	3.5000	10.8974	1.1090	1.0700	1.1866
400	6.3220	1.0000	3.5000	10.8220	1.1082	1.0700	1.1858
500	6.2743	1.0000	3.5000	10.7743	1.1077	1.0700	1.1853
> 500	5.6692	1.0000	3.5000	10.1692	1.1017	1.0700	1.1788

- หมายเหตุ
- กรณีค่างานอยู่ระหว่างช่วงของค่างานต้นทูลที่กำหนด ให้เทียบอัตราส่วนเพื่อหาค่า Factor F หรือใช้สูตรคำนวณ
 - ถ้าเป็นงานเงินกู้หรือจากแหล่งอื่นซึ่งไม่ต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้ใช้ Factor F ในช่อง "รวมในรูป Factor"

แนวทางและวิธีปฏิบัติ

เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง (ต่อ)

งานก่อสร้างที่ต้องคำนวณราคากลางตามหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง หมายถึง งานก่อสร้าง และรวมถึง งานรื้อถอน งานปรับปรุง งานต่อเติม งานซ่อมแซม

➤ ให้ผู้มีหน้าที่คำนวณราคากลางใช้ราคาและแหล่งวัสดุก่อสร้างตามเงื่อนไขและข้อกำหนด

- ราคาวัสดุก่อสร้างให้ใช้ราคาปัจจุบัน ในขณะที่คำนวณราคากลางงานก่อสร้างนั้น
- การก่อสร้างในส่วนกลางใช้ฐานข้อมูลสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์
- กรณีไม่มีข้อมูลราคาเผยแพร่ไว้ ให้ผู้มีหน้าที่คำนวณราคากลางสืบและใช้ราคาวัสดุก่อสร้างรายการนั้นในท้องที่ของส่วนกลางหรือในท้องที่ของจังหวัดใกล้เคียง ที่มีระยะใกล้สถานที่ก่อสร้างมากที่สุดออกไปตามลำดับ โดยใช้ราคาเฉลี่ยซึ่งไม่รวมค่าขนส่ง

อ้างอิง แนวทาง วิธีปฏิบัติ และรายละเอียดประกอบการถอดแบบคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง, กรมบัญชีกลาง, ตุลาคม ๒๕๖๐

แนวทางและวิธีปฏิบัติ

เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง (ต่อ)

งานก่อสร้างที่ต้องคำนวณราคากลางตามหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง หมายถึง งานก่อสร้าง และรวมถึง งานรื้อถอน งานปรับปรุง งานต่อเติม งานซ่อมแซม

➤ **อัตราค่าแรงงาน/ดำเนินการ**สำหรับการถอดแบบคำนวณราคากลางงานก่อสร้างให้กำหนด ตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กำหนดในหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง **และหรือ**ตามที่คณะกรรมการราคากลางและขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการกำหนด

- ถ้าไม่ได้กำหนดอัตราค่าแรงงานสำหรับรายการงานก่อสร้างนั้นไว้ ให้ผู้มีหน้าที่คำนวณราคากลางคำนวณจากยอดค่าวัสดุร้อยละ 30-37 มาเป็นค่าแรงงาน ส่วนจะคำนวณจากยอดค่าวัสดุร้อยละเท่าใด ระหว่างร้อยละ 30-37 นั้น ให้ขึ้นอยู่กับพิจารณาของผู้มีหน้าที่คำนวณราคากลางที่จะพิจารณากำหนดได้ตามความเหมาะสมและหรือสอดคล้องตามระดับฝีมือและหรือความขาดแคลนของแรงงานสำหรับรายการงานก่อสร้างนั้น

อ้างอิง แนวทาง วิธีปฏิบัติ และรายละเอียดประกอบการถอดแบบคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง, กรมบัญชีกลาง, ตุลาคม ๒๕๖๐

แนวทางและวิธีปฏิบัติ

เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง (ต่อ)

งานก่อสร้างที่ต้องคำนวณราคากลางตามหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง หมายถึง งานก่อสร้าง และรวมถึง งานรื้อถอน งานปรับปรุง งานต่อเติม งานซ่อมแซม

➤ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ใช้เป็นเกณฑ์พิจารณากำหนดค่าดอกเบี้ยสำหรับการคำนวณราคากลางงานก่อสร้างตามหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง ให้ใช้ค่าเฉลี่ยอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมประเภท MLR ของธนาคารขนาดใหญ่อย่างน้อย 3 ธนาคาร เป็นเกณฑ์พิจารณาโดยให้กำหนดเป็นตัวเลขกลม กรณีอัตราดอกเบี้ยฯ เป็นเศษ ถ้าเศษถึง 0.50 ให้ปัดขึ้น และถ้าไม่ถึง 0.50 ให้ปัดลง

อ้างอิง แนวทาง วิธีปฏิบัติ และรายละเอียดประกอบการถอดแบบคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง, กรมบัญชีกลาง, ตุลาคม ๒๕๖๐

แนวทางและวิธีปฏิบัติ

เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง (ต่อ)

งานก่อสร้างที่ต้องคำนวณราคากลางตามหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง หมายถึง งานก่อสร้าง และรวมถึง งานรื้อถอน งานปรับปรุง งานต่อเติม งานซ่อมแซม

- **ผู้ออกแบบ**ต้องถอดแบบรูปรายการงานก่อสร้างและจัดทำรายการปริมาณงานและราคา และประมาณการราคาในเบื้องต้นไว้ด้วย
- **การแบ่งงวดงาน การจ่ายเงิน และการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน**จะต้องกำหนดให้ถูกต้องชัดเจนตามหลักวิชาการ ปริมาณงานในแต่ละงวดจะต้องสอดคล้องกับจำนวนเงินในแต่ละงวด โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมของทั้งผู้รับจ้างและผู้ว่าจ้าง

อ้างอิง แนวทาง วิธีปฏิบัติ และรายละเอียดประกอบการถอดแบบคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง, กรมบัญชีกลาง, ตุลาคม ๒๕๖๐

แนวทางและวิธีปฏิบัติ

เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง (ต่อ)

งานก่อสร้างที่ต้องคำนวณราคากลางตามหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง หมายถึง งานก่อสร้าง และรวมถึง งานรื้อถอน งานปรับปรุง งานต่อเติม งานซ่อมแซม

- **คณะกรรมการกำหนดราคากลาง** เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการคำนวณราคากลางงานก่อสร้างภายใต้หลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง
- **องค์ประกอบ** คือ ประธานซึ่งเป็นข้าราชการหรือเทียบเท่า โดยคำนึงถึงลักษณะงาน หน้าที่และความรับผิดชอบเป็นสำคัญ และให้มีกรรมการอย่างน้อย 2 คน กรรมการแต่งตั้งจากข้าราชการหรือเทียบเท่า โดยคำนึงถึงลักษณะงาน หน้าที่และความรับผิดชอบเป็นสำคัญ **และควรมี**ผู้มีความรู้เกี่ยวกับการประมาณการรวมเป็นกรรมการด้วย

อ้างอิง แนวทาง วิธีปฏิบัติ และรายละเอียดประกอบกรณการถอดแบบคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง, กรมบัญชีกลาง, ตุลาคม ๒๕๖๐

พ.ร.บ.การจัดตั้งอัตรากำลังและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และกรณีศึกษา

รวบรวมและเรียบเรียงโดย

อาจารย์ณัฐนันท์ รัตนไชย

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มูลนิธิเพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

อนุกรรมการบริหารงานก่อสร้าง วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (วสท.)

นำร่อง

1. กฎหมาย (เช่น กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ) ส่วนใหญ่ต้องมีหลักและข้อยกเว้น
2. “ไม่มีกฎหมาย ไม่มีอำนาจ” สำหรับหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
3. “กฎหมายไม่ได้ห้าม ก็สามารถทำได้” สำหรับบุคคล

จัดซื้อ จัดจ้าง ภาครัฐรูปแบบใหม่

พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

หลักการจัดซื้อจัดจ้าง

คุ้มค่า

โปร่งใส

มีประสิทธิภาพ

ตรวจสอบได้

วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

การจัดซื้อจัดจ้าง
&
การจ้างที่ปรึกษา

3 วิธี

ประกาศเชิญชวน

เชิญผู้ประกอบการ
หรือที่ปรึกษาทั่วไป
ที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไข

การคัดเลือก

เชิญเฉพาะผู้มีคุณสมบัติ
ตรงตามเงื่อนไข ไม่น้อยกว่า 3 ราย
ให้เข้ายื่นข้อเสนอ

เฉพาะเจาะจง

เชิญผู้ประกอบการ
หรือที่ปรึกษารายหนึ่งรายใด
เข้ายื่นข้อเสนอหรือต่อรองราคาโดยตรง

การจ้างออกแบบ
&
ควบคุมงานก่อสร้าง

4 วิธี

ประกาศเชิญชวน

งานไม่ซับซ้อน
เช่น อาคารทั่วไป

คัดเลือก

งานซับซ้อน
เช่น โรงพยาบาล ฯ

เฉพาะเจาะจง

จ้างรายใดรายหนึ่ง
ที่เคยมั่นความสามารถมาแล้ว

วิธีประกวดแบบ

งานก่อสร้างลักษณะพิเศษ
เช่น อนุสาวรีย์ ฯ

บทกำหนดโทษ

เจ้าหน้าที่หรือผู้มีอำนาจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง

ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน ฝ่าฝืน พ.ร.บ.นี้ ทำให้เกิดความเสียหาย

รับโทษเท่ากัน

ปรับ 20,000 - 200,000 บาท

จำคุก 1-10 ปี

ทั้งจำ ทั้งปรับ

Graphic by Chompunoot * ขอสงวนลิขสิทธิ์ ห้ามคิดแปลงข้อมูลนี้ไปปรากฏในเอกสารอื่น

สำนักงานกิจการยุติธรรม

@weareoja

พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

การแก้ไขสัญญาจ้างในงานก่อสร้าง

Q&A

1. โครงการก่อสร้างส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่
2. กรณีใดบ้างสามารถแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสัญญาจ้างได้และไม่ได้

พรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

นิยาม

- “งานก่อสร้าง” หมายความว่า งานก่อสร้างอาคาร งานก่อสร้างสาธารณูปโภค หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นใด และการซ่อมแซม ต่อเติม ปรับปรุง รื้อถอน หรือการกระทำอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกันต่ออาคาร สาธารณูปโภค หรือสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว รวมทั้งงานบริการที่รวมอยู่ในงานก่อสร้างนั้นด้วย แต่มูลค่าของงานบริการต้องไม่สูงกว่ามูลค่าของงานก่อสร้างนั้น

เงื่อนไขที่สำคัญของสัญญา

- แบบรูป รายการประกอบแบบ ปริมาณงาน และราคา
- การจ่ายเงินล่วงหน้า
- หลักประกัน
- การตรวจรับและการส่งมอบ
- การจ่ายเงินงวด
- การลดหรืองดค่าปรับ หรือขยายเวลา
- ค่าปรับ
- การประกันความชำรุดบกพร่อง

หมวด ๙ การทำสัญญา

มาตรา ๙๗ สัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือที่ได้ลงนามแล้วจะแก้ไขไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่จะพิจารณาอนุมัติให้แก้ไขได้

- (๑) เป็นการแก้ไขตามมาตรา ๙๓ วรรคห้า
- (๒) ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลง หากการแก้ไขนั้นไม่ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียประโยชน์
- (๓) เป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐหรือประโยชน์สาธารณะ
- (๔) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีการแก้ไขสัญญาที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าจะมีปัญหาในทางเสียประโยชน์หรือไม่รัดกุมพอก็ให้ส่งร่างสัญญาที่แก้ไขนั้นไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน

พรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

หมวด ๑๕ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๒๐ ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่หรือเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุ **ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่**ในการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้โดยมิชอบ **เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด**หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ **โดยทุจริต** ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

- ผู้ใดเป็นผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ผู้นั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดตามวรรคหนึ่ง

สาเหตุสำคัญที่ต้องใช้ในการขยายเวลางานก่อสร้าง

Q&A

1. โครงการก่อสร้างส่วนใหญ่มีการขอขยายเวลางานก่อสร้างตามสัญญา หรือ เกิดความล่าช้าไม่เป็นไปตามแผนงาน
2. เหตุผลใดที่สามารถนำมาใช้ขยายเวลางานก่อสร้างได้
3. อุบัติเหตุ กับ เหตุสุดวิสัย

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 8 บัญญัติว่า **เหตุสุดวิสัย** หมายความว่า เหตุใด ๆ อันจะเกิดขึ้นก็ดีจะให้ผลพิบัติก็ดี เป็นเหตุที่ไม่อาจป้องกันได้แม้ทั้งบุคคลผู้ต้องประสบหรือใกล้จะต้องประสบเหตุนั้น จะได้จัดการระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นนั้น
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้คำนิยามไว้สรุปว่า **อุบัติเหตุ** หมายถึง เหตุการณ์อันตรายที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจหรือคาดคิดมาก่อน ทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินบุคคลได้รับอันตรายทั้งร่างกายและจิตใจ อาจบาดเจ็บ พิการ หรือรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต

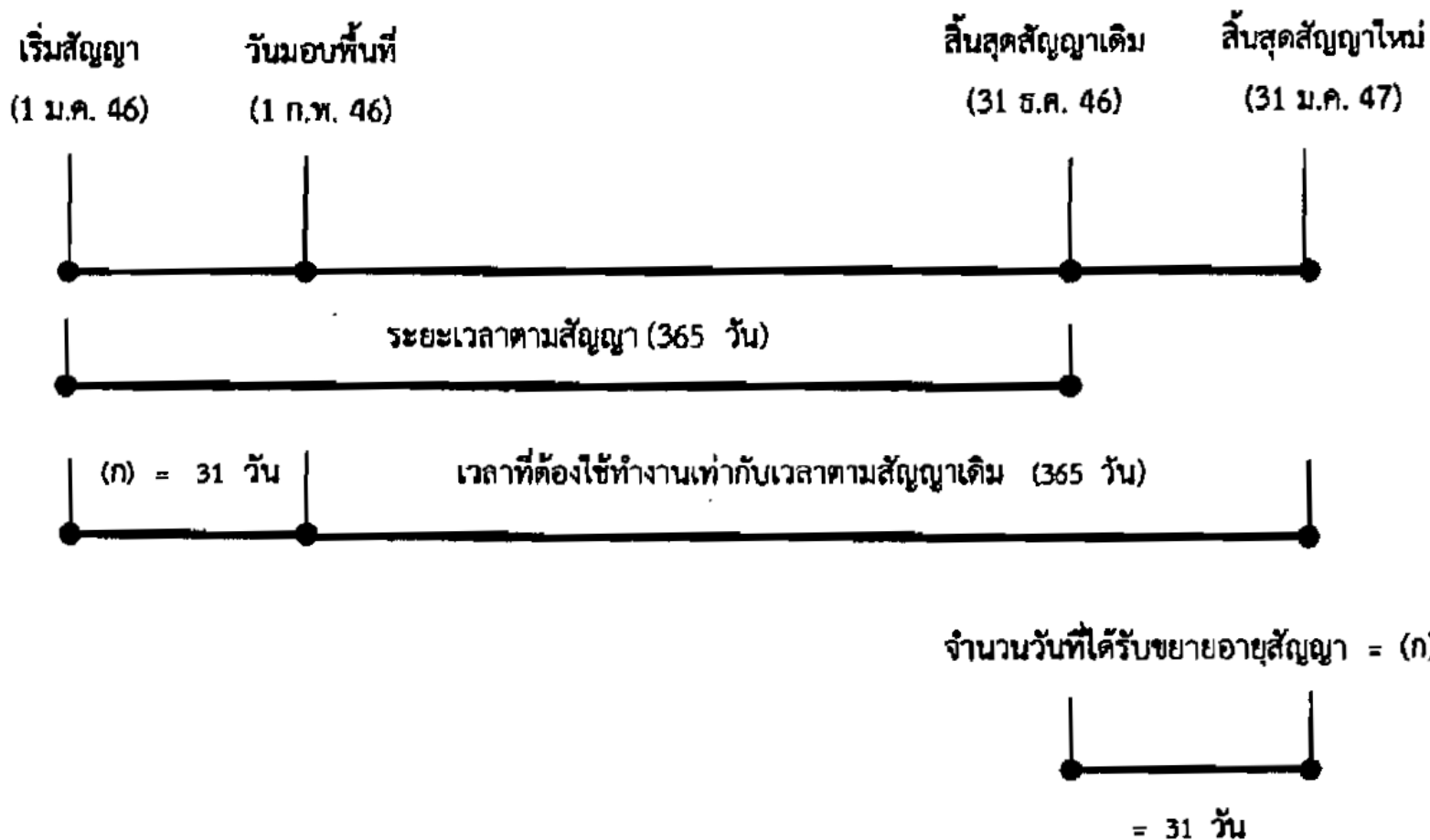
เหตุผลสำคัญที่ต้องมีการขยายเวลางานก่อสร้าง ของภาครัฐ

1. กรณีการชุมนุมทางการเมือง เช่น ปี พ.ศ. 2553 (45 วัน)
2. กรณีน้ำท่วมใหญ่ปี พ.ศ. 2554 (180 วัน)
3. กรณีโรคระบาด COVID-19 ปี พ.ศ. 2563 (? วัน)

หมวด ๑๐ การบริหารสัญญาและการตรวจรับพัสดุ

- มาตรา ๑๐๒ การงดหรือลดค่าปรับให้แก่คู่สัญญา หรือการขยายเวลาทำการตามสัญญาหรือข้อตกลง ให้อยู่ใน **ดุลพินิจของผู้มีอำนาจ** ที่จะพิจารณาได้ตามจำนวนวันที่มีเหตุเกิดขึ้นจริง เฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้
 - (๑) เหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ
 - (๒) เหตุสุดวิสัย
 - (๓) เหตุเกิดจากพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย
 - (๔) เหตุอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ตัวอย่างการพิจารณาจำนวนวันที่จะขยายอายุสัญญา

คดีปกครองเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุ

Q&A

1. ประเด็นพิพาทเกี่ยวกับอะไรบ้าง
2. ส่วนใหญ่ใครเป็นฝ่ายผิดสัญญาจ้างหรือพันธสัญญา

ที่มาของข้อพิพาท

- ไม่ได้ปฏิบัติตามสัญญา

*สัญญาระหว่างเอกชนกับเอกชน หรือ สัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชน

- แบบและรายการประกอบแบบไม่ชัดเจน

- การทำงานไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

*การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารโดยฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมอาคารจะเป็นอย่างไร

- การทำงานก่อให้เกิดความเดือดร้อน ความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของบุคคล

*ผู้เสียหายตามกฎหมายคือบุคคลใดบ้าง

ข้อเรียกร้องต่าง ๆ ไม่ได้รับการแก้ปัญหาโดยเร็ว

คดีปกครองเกี่ยวกับการพัสดุ

๑. การจัดทำประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้าง
๒. การเผยแพร่ประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้าง
๓. การอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง
๔. การยกเลิกการจัดซื้อหรือจัดจ้าง
๕. การจัดทำสัญญา
๖. หลักประกันซอง
๗. การสั่งให้เป็นผู้ทำงาน

อ้างอิง สารบัญแนวนำวินิจฉัยของศาลปกครอง เล่มที่ ๑-๑๐ หน้าที่ ๔๔๕-๔๕๐

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.422/2561

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติให้ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการคัดเลือกเบื้องต้น จึงเป็นการกระทำที่ขัดแย้งกฎหมาย

- คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วางบรรทัดฐานเกี่ยวกับการตรวจสอบเอกสารของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคัดเลือกผู้เข้าเสนอราคาว่า **การไม่ยื่นสำเนาทะเบียนบ้านของผู้รับมอบอำนาจ ซึ่งเป็นเอกสารราชการที่ใช้ยืนยันภูมิลำเนาของบุคคล และการยื่นหนังสือรับรองของผู้ควบคุมงานที่มีการลบหรือแก้ไขข้อความสำคัญโดยมิได้ประทับตราของนิติบุคคลและลงชื่อกำกับ** ซึ่งถือเป็นสาระสำคัญในการเข้าประกวดราคานั้น ไม่ถือเป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อย และเป็นการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากเงื่อนไขที่ประกาศประกวดราคากำหนดในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ อันมีผลทำให้ผู้เสนอราคารายอื่นได้เปรียบเสียเปรียบ ซึ่งล้วนส่งผลให้ไม่เข้าข่ายยกเว้นที่จะนำมาพิจารณาผ่อนปรนไม่ตัดสิทธิเอกชนผู้ประกอบการในการเข้าเสนอราคาได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ดดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๑๙/๒๕๕๗

การแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาว่าจ้างก่อสร้างอาคารของผู้ว่าจ้างซึ่งดำเนินการหลังจากครบกำหนดเวลาแล้วเสร็จตามสัญญานั้น แม้จะไม่ปรากฏว่ามีข้อกำหนดในสัญญาให้นับวันแล้วเสร็จตามสัญญาเดิม แต่เนื่องจากสัญญาแก้ไขเพิ่มเติมถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาเดิม

ในการพิจารณาตรวจรับงาน ผู้ว่าจ้างย่อมต้องพิจารณาจากเงื่อนไขของสัญญาเดิมและสัญญาที่แก้ไขเพิ่มเติมเป็นสาระสำคัญ ดังนั้น เมื่อมีการทำสัญญาแก้ไขเพิ่มเติมหลังจากวันสิ้นสุดสัญญาเดิมก็จะถือว่าวันสิ้นสุดอายุสัญญาตามวันสิ้นสุดสัญญาเดิมไม่ได้ ฉะนั้น ระยะเวลาตั้งแต่กำหนดเวลาสิ้นสุดตามสัญญาเดิมจนถึงวันที่มีการแก้ไขสัญญา ผู้รับจ้างจึงยังคงสามารถส่งมอบงานตามสัญญาในช่วงเวลานั้นได้ โดยถือว่าวันที่มีการแก้ไขสัญญาเป็นวันสิ้นสุดสัญญาที่แก้ไขเพิ่มเติม

ผู้ว่าจ้างจึงมีสิทธิปรับผู้รับจ้างได้ตั้งแต่วันถัดจากวันที่มีการแก้ไขสัญญาจนถึงวันที่มีการส่งมอบงานงวดสุดท้าย การที่ผู้ว่าจ้างปรับผู้รับจ้างโดยนับรวมระยะเวลาตั้งแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญาจ้างเดิมจนถึงวันแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาไว้ด้วย จึงเป็นการปรับที่ไม่ถูกต้อง **ผู้ว่าจ้างจึงต้องคืนเงินค่าปรับส่วนที่หักไว้เกินให้แก่ผู้รับจ้าง รวมทั้งต้องชดใช้ค่าเสียหายเป็นดอกเบี้ยในต้นเงินดังกล่าว**

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ตีหมายเลขแดงที่ อ.๗๙/๒๕๕๘

ผู้รับจ้างไม่สามารถทำการก่อสร้างได้เนื่องจากมีท่อเมนประปาวางอยู่ตลอดแนวก่อสร้าง เมื่อผู้รับจ้างได้มีหนังสือแจ้ง ผู้ว่าจ้างให้ดำเนินการแก้ไข และขอขยายระยะเวลาออกไป กรณีจึงถือได้ว่าผู้รับจ้างได้แจ้งเหตุขัดข้องและขอขยายระยะเวลาตามข้อ ๑๓๒ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว

เมื่อปรากฏว่าผู้ว่าจ้างใช้เวลาในการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนานถึง ๒๘ วัน กรณีจึงถือเป็นความล่าช้าอันเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของผู้ว่าจ้างที่ไม่สามารถส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างได้ แม้ในสัญญาจ้างจะไม่ได้กำหนดเรื่องการส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างไว้ แต่ผู้ว่าจ้างในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการก่อสร้างดังกล่าวย่อมมีหน้าที่จัดเตรียมพื้นที่ให้พร้อมส่งมอบเพื่อให้ผู้รับจ้างทำการก่อสร้างตามสัญญา

ดังนั้น **ผู้ว่าจ้างจึงต้องขยายระยะเวลาให้แก่ผู้รับจ้างและต้องคืนค่าปรับให้แก่ผู้รับจ้าง**ตามจำนวนวันที่ความล่าช้าในการส่งมอบงานเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของผู้ว่าจ้าง

คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ตีหมายเลขแดงที่ ๕๒๕/๒๕๔๙

แม้ว่าในระหว่างที่ผู้รับจ้างทำงานตอกเข็ม จะไม่สามารถทำงานในส่วนอื่นได้ เพราะงานก่อสร้างอาคารในส่วนอื่นจะทำได้ก็ต่อเมื่องานตอกเสาเข็มเรียบร้อยแล้ว และผู้รับจ้างต้องใช้เวลาในการแก้ไขสัญญาให้ลดงานตอกเข็มก็ตาม

เมื่อมีการแก้ไขสัญญาแล้ว ผู้รับจ้างจึงไม่ต้องทำงานตอกเข็มอีกต่อไป ดังนั้น เวลาที่ผู้รับจ้างจะใช้ทำงานส่วนอื่นที่มีช่างงานตอกเข็มยังคงเท่าเดิมไม่เปลี่ยนแปลง จึงไม่มีเหตุที่ผู้ว่าจ้างจะต้องขยายระยะเวลาทำงานตามสัญญาออกไป ดังนั้น เมื่อครบกำหนดเวลาตามสัญญาแล้วผู้รับจ้างยังทำงานไม่แล้วเสร็จ และผู้ว่าจ้างได้มีหนังสือแจ้งสงวนสิทธิปรับไว้แล้ว

ผู้รับจ้างจึงต้องชำระค่าปรับ อันเนื่องมาจากการส่งมอบงานล่าช้ากว่ากำหนดเวลาตามสัญญา โดยผู้ว่าจ้างมีสิทธิหักเอาเงินค่าปรับออกจากเงินค่าจ้างที่ค้างจ่ายได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๖๗/๒๕๕๔

ในการดำเนินงานก่อสร้างตามสัญญา แม้เอกชนผู้รับจ้างควรมีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานตามสมควรก็ตาม

หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าเอกชนผู้รับจ้างสามารถดำเนินงานก่อสร้างได้ภายในกำหนดเวลาตามสัญญาในทุกงวดงานที่หน่วยงานทางปกครองจ่ายเงินค่าจ้างครบถ้วนและตรงเวลา เฉพาะแต่องวดที่หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างจ่ายเงินค่าจ้างล่าช้าเท่านั้นที่เอกชนผู้รับจ้างไม่สามารถก่อสร้างได้ภายในกำหนดเวลา จึงเห็นได้ว่าการจ่ายค่าจ้างล่าช้าดังกล่าวส่งผลกระทบต่อแผนงานและระยะเวลาในการดำเนินงานก่อสร้างของเอกชนผู้รับจ้าง เพราะเอกชนผู้รับจ้างจำเป็นต้องใช้เงินค่าจ้างดังกล่าวเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานก่อสร้างในงวดงานต่อไป

การจ่ายเงินค่าจ้างล่าช้าจึงเป็นความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างที่ทราบอยู่แล้วตั้งแต่ต้น **หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างจึงไม่มีสิทธิปรับเอกชนผู้รับจ้างด้วยเหตุส่งมอบงานล่าช้าดังกล่าว**

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ว.๕๑๐/๒๕๕๔

กรณีที่เอกชนผู้รับจ้างประสบปัญหาเกี่ยวกับแบบแปลนการก่อสร้าง และหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างได้ให้เอกชนผู้รับจ้างทำบันทึกแนบท้ายสัญญา เพื่อแก้ไขกำหนดเวลาทำงานแล้วเสร็จให้ขยายออกไปจากกำหนดเวลาเดิม

เอกชนผู้รับจ้างก็เชื่อถือและไว้วางใจว่าหน่วยงานทางปกครองจะไม่ใช้สิทธิปรับจากการก่อสร้างงานล่าช้าดังกล่าว โดยได้ดำเนินการก่อสร้างจนแล้วเสร็จและส่งมอบงานถูกต้องตามสัญญา กรณีดังกล่าวไม่ใช่การทำงานล่วงเลยกำหนดเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาที่หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างจะใช้สิทธิปรับเอกชนผู้รับจ้างจากการก่อสร้างงานล่าช้าได้ ดังนั้น กรณีที่หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างได้ทำบันทึกข้อตกลงแนบท้ายสัญญาแก้ไขบันทึกข้อตกลงแนบท้ายสัญญาเดิม เพื่อยกเลิกการแก้ไขกำหนดเวลาทำงานแล้วเสร็จตามสัญญา โดยให้นำเอากำหนดเวลาแล้วเสร็จเดิมมาเป็นฐานในการเรียกเบี้ยปรับจากเอกชนผู้รับจ้าง จึงเป็นการใช้สิทธิตามสัญญาโดยไม่สุจริต

การใช้สิทธิปรับเอกชนผู้รับจ้างจึงไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างมีหน้าที่ต้องคืนเงินค่าปรับดังกล่าวให้แก่เอกชนผู้รับจ้าง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ว.๕๑๓/๒๕๕๔

หนังสือยินยอมชำระค่าปรับเนื่องจากการก่อสร้างล่าช้าโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ของเอกชนผู้รับจ้างเป็นเพียงการแสดงความเจตนาของผู้รับจ้างซึ่งเป็นคู่สัญญา เพื่อให้ส่วนราชการผู้ว่าจ้างให้ความยินยอมในการดำเนินงานตามสัญญาต่อไป

เมื่อในสัญญาทางปกครอง ส่วนราชการผู้ว่าจ้างมีเอกสิทธิ์ในข้อกำหนดของสัญญายิ่งกว่าคู่สัญญาฝ่ายเอกชน การให้ข้อเสนอหรือความยินยอมดังกล่าวมีผลบังคับได้ย่อมเป็นช่องทางให้ส่วนราชการซึ่งมีอำนาจเหนือกว่าบังคับแก่คู่สัญญา เพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการพิจารณาขยายหรือไม่ขยายเวลาดำเนินงานตามสัญญา ซึ่งอาจไม่เป็นธรรมแก่คู่สัญญาฝ่ายเอกชน

ส่วนราชการผู้ว่าจ้างจึงไม่อาจยกหนังสือยินยอมชำระค่าปรับข้างต้นมาเป็นเหตุในการเรียกค่าปรับจากเอกชนผู้รับจ้างได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๘๙/๒๕๕๔

ความล่าช้าในการก่อสร้างงานส่วนหนึ่งเกิดจากการดำเนินการของหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างเองในการตรวจสอบงานก่อสร้าง รวมทั้งการประสานความร่วมมือไปยังโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ซึ่งมีที่ทำการอยู่ในพื้นที่เดียวกันล่าช้าเกินสมควร

จึงถือเป็นความบกพร่องของฝ่ายผู้ว่าจ้างซึ่งมีหลักฐานปรากฏชัดแจ้งที่ผู้รับจ้างไม่จำเป็นต้องแจ้งเหตุพร้อมหลักฐานเป็นหนังสือให้ผู้ว่าจ้างทราบเพื่อขยายระยะเวลาทำงานตามสัญญา **หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างจึงต้องขยายระยะเวลาปฏิบัติงานตามสัญญาตามจำนวนวันที่ดำเนินการล่าช้าเกินสมควรดังกล่าวให้แก่เอกชนผู้รับจ้าง**

แม้เอกชนผู้รับจ้างกับหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างจะตกลงทำบันทึกแนบท้ายสัญญายินยอมรับเงินค่าจ้างที่หักเงินค่าปรับ รวมทั้งได้รับเงินค่าจ้างที่หักเงินค่าปรับไว้แล้วก็ตาม แต่การหักเงินค่าปรับดังกล่าวเป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างดำเนินการตามข้อสัญญา โดยมีได้เกิดจากความยินยอมของเอกชนผู้ว่าจ้าง จะถือว่าเป็นกรณียินยอมชำระเงินค่าปรับทำให้สิทธิเรียกร้องขอลดค่าปรับเป็นอันขาดไปตามมาตรา ๓๘๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๐/๒๕๕๕

มีเหตุน้ำท่วมบริเวณที่ก่อสร้างจนเอกชนผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานได้ ถือว่าเป็นเหตุสุดวิสัยที่หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างมีหน้าที่ต้องขยายระยะเวลาก่อสร้างตามสัญญาออกไปให้แก่เอกชนผู้รับจ้าง และเมื่อเหตุน้ำท่วมดังกล่าวทำให้อุปกรณ์และเครื่องมือในการก่อสร้างของเอกชนผู้รับจ้างเสียหายบางส่วน เป็นเหตุให้ต้องใช้เวลาในการเตรียมการทำงานภายหลังจากน้ำลด และทำให้เอกชนผู้รับจ้างไม่สามารถวางแผนการทำงานและไม่สามารถทำงานได้ต่อเนื่องกัน ส่งผลให้การทำงานต้องล่าช้าลง ถือเป็นพฤติการณ์ที่เอกชนผู้รับจ้างไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย **หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างมีหน้าที่ต้องขยายระยะเวลาก่อสร้างตามสัญญาออกไปให้แก่เอกชนผู้รับจ้างตามจำนวนวันที่เกิดเหตุดังกล่าวด้วย**